

Szegedi Ítéltábla
Bhar.III.323/2024/6.

A Szegedi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Szegeden, 2024. szeptember 16. napján tartott harmadfokú tanácsülés alapján meghozta a következő

ítéletet:

A rágalmazás vétsége miatt *Terhelt1* ellen indított büntetőügyben a *Gyulai Törvényszék* 2023. október 17. napján kihirdetett *12.Bf.31/2024/10.* számú ítéletét *megváltoztatja* az alábbiak szerint:

Terhelt1 vádlottat az ellene rágalmazás vétsége [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól *felmenti*.

Az illeték visszatérítésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Kötelezi magánvádlót magánvádlót az eljárás során felmerült – helyesen – 28.436,- (huszonnyolcezer-négyszázharminchat) forint büntügyi költség megfizetésére a Gyulai Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívása szerint.

Egyebekben helybenhagyja azzal, hogy a magánvádas eljárásra történő utalást mellőzi.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A Szarvasi Járásbíróság a 2023. október 17. napján kihirdetett 8.B.90/2022/49. számú ítéletével *Terhelt1* vádlottat az ellene rágalmazás vétsége [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Kötelezte magánvádlót magánvádlót 27.936,- Ft büntügyi költség megfizetésére azzal, hogy az eljárás során felmerült egyéb

költségeit a magánvádló saját maga viseli. A magánvádló által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította.

[2] A járásbíróság ítéletével szemben magánvádlól magánvádolt jelentett be fellebbezést Terheltl vádlott terhére, bűnösségének rágalmazás vétségében történő megállapítása érdekében.

[3] A másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék a 2024. április 17. napján kihirdetett 12.Bf.31/2024/10. számú ítéletével a Szarvasi Járásbíróság fenti ítéletét megváltoztatta, és Terheltl vádlottat bűnösnek mondta ki rágalmazás vétségében [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], amely miatt őt megrovásban részesítette. A polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést mellőzte. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 27.936,- Ft bünyügyi költség megfizetésére, továbbá elrendelte 20.000,- Ft eljárási illeték magánvádlól magánvádló részére történő visszatérítését. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy azt magánvádas eljárás keretében tekintette meghozottnak.

[4] A törvényszék ítéletével szemben Terheltl vádlott védője jelentett be fellebbezést a vádlott felmentése érdekében.

[5] A vádlott védője fellebbezésének indokolásában a megállapított tényállást nem vitatta, álláspontja szerint ugyanakkor annak alapján nem vonható le megalapozott jogi következtetés Terheltl vádlott bűnösségére. Egyfelől a védő hivatkozott arra, hogy az eljárás alapjául szolgáló tényállítás nem tekinthető gyalázkodó hangvételűnek, márpedig önmagában a bírálat és a kritikai jellegű ténymegállapítás nem alapozza meg a rágalmazás miatti büntetőjogi felelősséget. Másrészt, a valóság bizonyításával összefüggésben a védő utalt arra, hogy annak alkalmazhatóságát mind a közérdek – vagyis a magánvádlótól a jövőben macskákat vásárolni kívánó szűkebb közösség érdeke –, mind pedig a vádlott jogos magánérdeke indokoltta tette, a beteg jószág elpusztulása ugyanis jelentős érzelmi és egyúttal anyagi terhet rótt rá. A védői álláspont szerint továbbá a valóság bizonyítása keretében vitathatatlanul igazolásra került az is, hogy a magánvádlól magánvádló által értékesített állat az adásvétel időpontjában valóban beteg volt, vagyis a Terheltl vádlott terhére felrótt tényállítás kétségtelenül valós volt. Mindezek alapján a vádlott védője elsődlegesen a vádlott bűncselekmény hiányában, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentését indítványozta, míg harmadlagos – a vádlott marasztalása esetére vonatkozó – indítványa a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását célozta.

[6] A vádlott védőjének fellebbezés indokolására tett észrevételében magánvádlól magánvádló jogi képviselője kifejtette azon álláspontját, mely szerint a másodfokú bíróság „mindenben korrekt eljárást követően” hozta meg döntését, amelyben helyes indokolással állapította meg azt, hogy miért állapítható meg a vádlott büntetőjogi felelőssége. A jogi képviselő a vádlottal szemben alkalmazott joghátrányt is arányosnak és méltányosnak ítélte. Végezetül rámutatott arra, hogy egyrészt a valóság bizonyításának elrendelésére

szükségtelenül került sor, másrészt pedig a rágalmazás megállapításának nem feltétele az, hogy a becsület csorbítására alkalmas tényállítás valótlan legyen. Összességében a jogi képviselő arra tett indítványt, hogy az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[7] A vádlott védője által bejelentett másodfellebbezés alapos.

[8] Az ítéltábla a vádlott felmentésére irányuló fellebbezést tanácsülésen bírálta el [Be. 621. § (2) bekezdés].

[9] Az ítéltábla mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az ügyben megnyílt-e a harmadfokú eljárás lehetősége, mely vizsgálat – az alábbiak okán – két lépcsőből áll.

[10] Egyrészt, a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén [Be. 615. § (1) bekezdés]. Ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett [Be. 615. § (2) bekezdés a) pont]. A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésre jogosult a védő [Be. 616. § c) pont]. Másrészt, a fellebbezés sérelmezheti egyrészt az ellentétes döntést, illetve kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást [Be. 615. § (3) bekezdés].

[11] Jelen ügy kapcsán a másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapította, ennek folytán a Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja szerinti – a harmadfokú bírósági eljárás lefolytatását megalapozó – ellentétes döntést hozott. Mivel a másodfokú bíróság ítéletével szemben a védő – magát az ellentétes döntést, tehát a bűnösség megállapítását sérelmezve – elsődlegesen Terhelt1 vádlott felmentése érdekében jelentett be fellebbezést, így az ekként bejelentett fellebbezés joghatályos, tehát megnyílt a harmadfokú bírósági eljárás lehetősége.

[12] A harmadfokú eljárás során az ítéltábla – a Be. 618. § (1)-(3) bekezdései alapján – a másodfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, valamint azon részét vizsgálta felül, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. Emellett felülbírált az első- és másodfokú bírósági eljárást és a járulékos rendelkezéseket is. Az ekként elvégzett felülbírálat eredményeként az ítéltábla megállapította, hogy sem az elsőfokú, sem pedig a másodfokú bíróság nem vétett hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést.

[13] A harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a

fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan [Be. 619. § (1) bekezdés].

[14] A másodfokú bíróság ítélete tényállásának megalapozottságát vizsgálva az ítéltábla megállapította, hogy helyesen járt el a törvényszék, amikor az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást több ponton kiegészítette és helyesbítette {másodfokú ítélet [8]-[11] és [13] bekezdés}. Észlelte ugyanakkor az ítéltábla, hogy a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében részben megalapozatlan volt, mivel a törvényszék a tényállást hiányosan állapította meg [Be. 617. §-ára figyelemmel alkalmazott Be. 592. § (2) bekezdés a) pont]. A hiánytalan tényállás ugyanakkor az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható volt, így a harmadfokú bíróság – a Be. 619. § (1) bekezdése és a (3) bekezdés a) pontja szerint eljárva – a másodfokú bíróság ítéletének tényállását azzal egészítette ki, hogy a Terhelt1 vádlott által magánvádlól magánvádlótól megvásárolt macskának egy heréje volt. Ez a körülmény ugyanis az elsőfokú bíróság által el nem vetett, tehát valósnak elfogadott bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható volt, mindezt azonban a törvényszék nem észlelte.

[15] Ugyan helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a vádlott tudattartalmára nézve levont következtetések nem a tényállás, hanem a jogi indokolás részét képezik, tévedett ugyanakkor annak rögzítésével, hogy az elsőfokú bíróság által e körben tett megállapítások alapjaiban tévesek lettek volna {másodfokú ítélet [12] bekezdés}. Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének [10] bekezdését – annak mellőzése helyett – a tényállásból a jogi indokolás körébe utalta.

[16] A fenti kiegészítéssel és helyesbítéssel a másodfokú bíróság által megállapított tényállás immár teljes körűvé és hiánytalanná vált, így az irányadó volt a harmadfokú felülbírálat során.

[17] Tévedett a törvényszék, amikor arra a megállapításra jutott, hogy a valóságbizonyítás elrendelése törvénysértő és szükségtelen volt {másodfokú ítélet [17] bekezdés}. A Btk. 226–228. §-ban meghatározott bűncselekmény miatt ugyanis nem büntethető az elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valónak bizonyul. A valóság bizonyításának pedig akkor van helye, ha a tény állítását, híresztelését, illetve az arra közvetlenül utaló kifejezés használatát a közérdek vagy bárkinek a jogos érdeke indokolta [Btk. 229. § (1)-(2) bekezdései].

[18] Jelen ügy mikénti megítélése kapcsán – pontosan a sérelmezett kijelentés tartalmára figyelemmel – kiemelkedő jelentőséggel bírt az a körülmény, hogy a vádlott által megvásárolt állat milyen egészségi állapotban volt, vagyis szenvedett-e valamilyen betegségben, hiszen a vádlott éppen erre a körülményre hivatkozott. Annak tisztázására pedig, hogy a macska beteg volt-e vagy sem, kizárólag a valóság bizonyításának keretei között – tanúk kihallgatása és okiratok beszerzése révén – lehetett sort keríteni. Irányadó a bírói

gyakorlat azon kérdés kapcsán, hogy a valóság bizonyításának tárgya csak tényközlés lehet [BH2020. 196.], ami jelen esetben – a törvényszék által helyesen kifejtettek szerint – adott. Miként pedig arra az ítéltábla a fentiekben már utalt, a valóság bizonyításának elrendelésére kizárólag akkor kerülhet sor, ha a (becsület csorbítására alkalmas) tény állítását közérdek vagy jogos magánérdek indokolta.

[19] Közérdek alatt valamilyen közösségi jellegű társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális vagy más jellegű érdeket kell érteni, nem szükségszerű ugyanakkor, hogy az a társadalom egészének legáltalánosabb érdekeire vonatkozzon, vagyis közérdekű lehet a társadalom egyes kisebb közösségeinek szűkebb körű érdekét érintő tényállítás is [BH1998. 412.]. A bíróságnak minden esetben az elkövetés konkrét körülményeinek ismeretében kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a valóság bizonyításának közérdekből történő elrendelésének feltételei fennállnak-e vagy sem. Az ítéltábla álláspontja szerint tévedett a törvényszék, amikor arra a megállapításra jutott, hogy a jelen ügy kapcsán a becsület csorbítására alkalmas tény állítását [a magánvádló beteg állatot adott el a vádlottnak] semmiféle közérdek nem indokolta. A harmadfokú bíróság megítélése szerint a tenyésztői tevékenységét széles körben – közösségi felületen is – hirdető magánvádló esetében alapvető elvárás, hogy egészséges állatokat értékesítsen a macskákat vásárolni szándékozó állattartók részére. Mindez egyébként a magánvádló saját magával szemben támasztott – az eljárás során hangoztatott – elvárása is. Ebből következően a macskakölyköket megvásárolni szándékozó és e célból a közösségi felületen tájékozódni kívánó személyek közösségének, mint szűkebb körű társadalmi csoport jogos érdeke az, hogy vásárlással kapcsolatos döntésüket gyalázkodástól mentes, a valóságnak megfelelő visszajelzések (tényállítások) ismeretében, az azokban foglaltakat mérlegelve hozzák meg. Ebből következően tehát helyesen járt el a járásbíróság, amikor – tényállításról lévén szó – lefolytatta a valóság bizonyítását, melynek tárgya kizárólag az lehetett, hogy a magánvádló egészséges vagy nem egészséges (tehát beteg) állatot adott el a vádlottnak.

[20] A fentiek szerint kiegészített és a harmadfokú eljárásban ekként irányadó tényállás alapján magánvádló magánvádló egy olyan macskakölyköt értékesített Terhelt1 vádlottnak, amelynek egy heréje volt. Ilyen állapotában viszont az állat semmiképpen sem tekinthető egészségesnek, így tehát valósnak bizonyult a vádlott azon – egyébként minden gyalázkodástól mentes – tényállítása, mely szerint a magánvádló beteg macskát adott el neki. Az egyébként valótlanlansága esetén becsület csorbítására alkalmas tény állítását pedig az előzőekben kifejtettek szerint a közérdek indokolta.

[21] Miként arra az ítéltábla a korábban már utalt, rágalmazás miatt nem büntethető az elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valónak bizonyul [Btk. 229. § (1) bekezdés]. Az elkövető büntethetőségét kizárja a törvényben meghatározott egyéb ok [Btk. 15. § h) pont].

[22] Mindezek alapján tehát az ítéltábla Terhelt1 vádlottat az ellene rágalmazás vétsége [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól – a Btk. 15. § h) pontjára és a Btk. 229. § (1) bekezdésére figyelemmel – felmentette [Be. 566. § (1) bekezdés d) pont].

[23] A vádlott felmentésére tekintettel az ítéltábla mellőzte a másodfokú bíróság ítéletének a már lerótt illeték magánvádló részére történő visszatérítésére vonatkozó rendelkezését.

[24] A vádlott felmentése esetén az eljárás során felmerült bűnügyi költséget a magánvádló viseli, így a harmadfokú bíróság magánvádlót kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére [Be. 782. § (1) bekezdés]. A bűnügyi költségösszevserúsége körében az ítéltábla észlelte, hogy annak összege helyesen – az elsőfokú bírósági iratok 27. sorszáma alatti kijavító végzésben foglaltakra tekintettel – 28.436,- Ft, így a magánvádló ezen összeg megfizetésére köteles.

[25] A fentiekben kifejtettekből következően az ítéltábla a bejelentett védelmi fellebbezést alaposnak ítélte, ezért a másodfokú bíróság ítéletét – a Be. 624. § (1) bekezdése alapján – a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig azt – a Be. 623. §-a szerint eljárva – helybenhagyta.

[26] Észlelte az ítéltábla, hogy a törvényszék – az elsőfokú ítélet helybenhagyása körében – szűkségtelenül utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletét magánvadás eljárás keretében hozta meg, hiszen nincs az ezen körülmény ügydöntő határozat bevezető részben történő rögzítését előíró jogszabályi rendelkezés [Be. 451. § (2) bekezdés és Be. 561. § (1) bekezdés].

[27] A harmadfokú bíróság ítélete elleni fellebbezési jog a Be. 458. § (3) bekezdéséből következően kizárt.

Szeged, 2024. szeptember 16.

dr. Nagy Erzsébet
a tanács elnöke

dr. Kóbor Jenő
előadó bíró

dr. Katona Dorottya
bíró

A Szegedi Ítéltábla Bhar.III.323/2024/6. számú ítélete és a Gyulai Törvényszék 12.Bf.31/2024/10. számú ítélete a jelen ítéletben foglalt változtatásokkal a mai napon jogerőre emelkedett.

Szeged, 2024. szeptember 16.

dr. Nagy Erzsébet
a tanács elnöke